

14) GEORGE SMITH gaf dit werk in het Engelsch uit; de gebroeders H. en F. Delitzsch bewerkten een Duitsche vertaling, onder den titel *GEORGE SMITH'S Chaldäische Genesis, Keilinschriftliche Berichte über Schöpfung, Sündenfall, Sintfluth, Thurmbau und Nimrod, nebst vielen anderen Fragmenten ältesten geschichtliche Babylonisch-Assyrischen-Schriftthums*, Leipzig, 1876.

15) H. GUNKEL, *Schöpfung und Chaos in Urzeit und Endzeit, eine religionsgeschichtliche Untersuchung über Gen. 1. und Apoc. 12*, Göttingen, 1895.

16) DR. FR. DELITZSCH, *Wo lag das Paradies? eine biblisch-assyriologische Studie*, Leipzig, 1881.

17) Prof. BEZOLD heeft in zijn *Die babylonisch-assyrischen Keilinschriften und ihre Bedeutung für das Alte Testament*, Leipzig, 1904, p. 58—63 met de bewijspplaatsen aangetoond, hoe bijna alles wat Delitzsch meedeelde reeds lang bekend was. Ook Prof. LEHMANN l.c. p. 21 wijst er op, dat Delitzsch niet veel nieuws bracht en zegt dan van dit nieuwe: „Nur wenig von diesen sensationellen und der Laien ohne Vorbehalt als sicher vorgetragenen Neu-Anregungen hält kritischer Betrachtung gegenüber Stich”.

18) Volgens Delitzsch is 1e „das alttestamentliche Münz-, Mass- und Gewichtssystem” en „die äussere Form der Gesetze” aan Babel ontleend, p. 28; 2e zijn „der alttestamentliche Tempelkultus, das Opferwesen, das Priestertum” door Babel „tief gehend beeinflusst” p. 28; is de Sabbath aan Babel te danken, p. 29; zijn de geschiedenis van den zondeval p. 29 en p. 37; zondvloed p. 29—32; de patriarchen voor den zondvloed, p. 32: het scheppingsverhaal, p. 32—35; „eine Reihe biblischer Erzählungen welche jetzt auf einmal in ihrer *ursprünglichen Gestalt* aus der Nacht der babylonischen Schatzhügel ans Licht treten” p. 29; bezit Babel dezelfde zedelijke geboden, p. 35—36; hetzelfde gevoel van zonde en straf, p. 36—37; dezelfde opvatting van Scheol en Paradijs, p. 37—41; terwijl ook de voorstelling van engelen en duivelen „auf Babylonien zuruckgeht”, p. 41—43. Ten slotte wijst Delitzsch er op, dat bij de Semieten in Babel ook gevonden wordt het monotheïsme, p. 44—46 en de naam Jehova, p. 47. Dit alles geschiedt om aan te toonen „das auch unserm religiösen Denken durch das Medium der Bibel noch gar manches Babylonische anhaftet”, waarom het goed zal zijn ons religieuze denken van deze „rein menschlichen Vorstellungen und festgewurzelten Vorurteilen” te zuiveren. p. 44.

19) In de tweede voordracht heet de geschiedenis van Nebucadnezar's krankzinnigheid een „Wahnvorstellung, mit der wir von Jugend auf erblich belastet werden” (p. 11); Jona's geschiedenis „recht phantastisch-orientalisch”,